

MARIA WERN EN
DE VERMOORDE ONSCHULD

ANNA JANSSON

MARIA WERN EN DE VERMOORDE ONSCHULD

LITERAIRE THRILLER

Uit het Zweeds vertaald door

Ron Bezemer

Uitgeverij de Rode Kamer

Oorspronkelijke titel *Pojke försvunnen*

Verschenen bij Norstedts, Stockholm

© Oorspronkelijke tekst Anna Jansson, 2007

© Nederlandse tekst, Ron Bezemer en uitgeverij de Rode Kamer, Haarlem 2014

Met toestemming van Grand Agency, Stockholm

Omslagontwerp Rolf van Kammen

Foto auteur Thron Ullberg

Lay out Rough Design, Haarlem

Redactie Ton Lelieveld

Druk PrintSupport 4U, Meppel

1e druk september 2014

ISBN 9789492 025 135

NUR 305

Ook verkrijgbaar als film in de dvd-serie Maria Wern onder de titel Boy Missing

www.rodekamer.nl

Zo lacht slechts degene

*Het weer was blij makend prachtig,
er lachten ogen naar mij.
En ik weet niet waarom het me raakte,
maar mijn blijdschap was plotsklaps voorbij.*

*'t Was een jong en onstuimig lachen.
Maar ik zag zo helder als glas
dat er zo alleen werd gelachen
door iemand die er straks niet meer was.*

Uit: Nils Ferlin, Från mitt ekorrhjul

Hoofdstuk 1

Uit stof zijt ge geboren en ik zal u tot leven brengen. Martin Ahl legde de homp klei in het midden van de draaischijf, vormde met zijn handen een kom als een vogelnestje en duwde de klei omhoog tot een kegel. Vervolgens liet hij die weer in elkaar zakken en plantte zijn duimen in de zachte kern. Zo bracht hij het materiaal tot leven, vormde het naar zijn wil. In het glas vol vlekken van de ruit tegenover hem bekeek hij het spiegelbeeld van zijn schepping. De milde avondschemering omhulde de pottenbakkerij van Herrvik. Door het raam dat op een kier stond, hoorde je het zacht koeren van de duiven op het dak van het hoofdgebouw.

Schuilend achter zijn licht gebogen rug, om te voorkomen dat er kleispetters op haar linnen jurk terecht kwamen, bestudeerde Elvira zijn gezicht in het glas. Zijn ogen kruisten haar blik, hij gaf haar een knipoog en concentreerde zich opnieuw op de kruik die onder zijn handen nu vlot gestalte kreeg. Gefascineerd volgde ze zijn bewegingen. Het was net alsof die handen haar huid liefkoosden. Licht beneveld na de drie glazen pruimenwijn van de laatste oogst verzette ze zich niet tegen die gedachte, in tegendeel, ze koesterde het warme gevoel. Hij maakte zijn handen nat in de gedeukte koperen schaal die naast hem stond. Het bonkend geluid van zijn klomp waarmee hij de schijf deed draaien en dat zich vermengde met het geplof van de vochtige klei op het hout, plantte zich voort in haar binnenste. De zachte warmte die diep haar lichaam binnendrong, maakte een heftig verlangen in haar wakker. Ze wilde meer. Meer voelen van zijn heerlijke handen. Had hij zich op dat ogenblik omgedraaid, dan had ze geen seconde gearzeld. Ze zou zich voor hem hebben geopend, haar jurk door zijn omarming vuil hebben laten maken en de huid van haar hals laten schuren door de gedroogde klei in zijn stoppelbaard. Maar hij draaide zich niet om. Hij tilde zijn hoofd iets op. In zijn grijsblauwe ogen lag een gewaagde glans, de ingehouden glimlach rond zijn mondhoeken gaf aan dat hij zag wat ze voelde en dat hij dat als een compliment beschouwde. Zijn blik hield de hare vast en brak nu open in een brede glimlach. Ze keek hoe de kleimassa onder

het onophoudelijk gekneet van zijn vingers bewoog en gestadig opbolde, zodat de kruik in het midden almaar wijder werd tot hij niet meer wijder kon. Een stroom lava leek haar binnenste te verhitten en bezorgde haar rillingen van wellust. Elvira kneep haar ogen dicht om zich los te rukken uit dit magische gevoel. Ze draaide zich om naar het raam om haar wangen te laten afkoelen en rustiger te kunnen ademen.

Ze dacht terug aan wat hij haar eerder die avond bij een glas wijn in de keuken had verteld. Hoe hij bij de geboorte van zijn zoon zelf de bevalling had begeleid, alsof het de gewoonste zaak van de wereld was. Zo dicht bij de breekbaarste vorm van leven had hij gestaan, in een wereld waar mannen meestal hulpeloos staan te staren naar het bloed, de pijn en de naakte werkelijkheid. Zo had zijn vrouw het gewild, zij had zich op hem verlaten en vertrouwd op zijn ervaren handen. Elvira verdreef de gedachte aan zijn vrouw. Susanne hield ergens op het vasteland een serie lezingen over bedrijfscommunicatie. Was toevallig niet thuis, net als hun zoon die op voetbalkamp was en evenals haar eigen man die op dat moment vanuit Brussel op weg naar huis was. Dus waren zij nu alleen, met z'n tweetjes in de pottenbakkerij. Een situatie die ze niet bewust had gecreëerd, maar die aansloot bij een lang gekoesterd verlangen.

Wat doe je op een kille avond, als het in de haven stormt en de rotsen en weilanden geteisterd worden door regen en onweer? Dan kun je maar beter binnen blijven en brood gaan bakken. Dat had ze zich voorgenomen en de daad bij het woord gevoegd. Petter, haar zoon, had zich in zijn kamer achter de pc verschanst. Volgens Susanne Ahl was dat heel normaal. Opgroeiende tieners verschanzen zich in hun kamer en duiken zes jaar later weer op. Ze hebben behoefte aan een eigen ruimte waar ze kunnen nadenken over het leven, de dood en hun seksualiteit, zonder te worden gestoord door opdringerige vragen van hun ouders. Eenzaam had Elvira brood gebakken en toen het klaar was had ze een nog warme snee geproefd waarop de boter direct was gesmolten. Haar gevoel van verlatenheid was even sterk als altijd. Zo was ze op het idee gekomen om met wat versgebakken brood bij Martin en Susanne langs te gaan. Het lag nu nog steeds on-aangeroerd op de vensterbank van de pottenbakkerij naast de zwart

bakeliëten telefoon. De gaatjes van de nummerschijf waren na al die jaren met klei dichtgeslibd en het zwart van de hoorn was verkleurd tot grijsbruin. Buiten voor het wazige vensterraam waaiden de tros-sen witte bloemen van de jasmijnstruik. De wind bracht een geur mee die deed denken aan bosaardbeien. Achter het struikgewas kon je het vissersdorpje Herrvik zien liggen en onder een dik wolkende-ken kon je de huizen van het hoger gelegen Grogarnberget zien

Martins sterke handen concentreerden zich op het laatste stadium, de bovenkant van de kruik. Met voorzichtig golvende bewegingen vormde hij de rand tussen duim en wijsvinger en liet de kruik toen los. De draaischijf stopte. De wind beukte onbarmhartig tegen de ruiten, gleed onder de deur door en sloop als een kat over de vloer met de brede planken. Opgewaaid stof dwarrelde in kleine wolkjes neer. Elvira weerstond de verleiding om de golvende haardos in zijn nek aan te raken. Weerstond de impuls om haar vingers door zijn lokken te laten glijden, zijn brede nek te strelen en haar handen in kleine cirkels langs de zijkant van zijn hoofd te laten gaan. Ze deed het niet. Niet op dat moment. Hij vulde een spuit met natte klei en bracht op de gladde kant van de kruik bloemmotieven aan. Met de in zijn vuist geklemde rubberbol van de spuit zoog hij nieuwe klei op en de bloemen vloeiden als het ware uit zijn hand. Vervolgens sneed hij de kruik los met een stuk ijzerdraad, hing dat weer terug op zijn plek en stond op om de kruik op het droogrek te plaatsen. Zijn met klei besmeurde tweedelige voorschoot zwaaide rond zijn benen. Toen draaide hij zich om en in reactie op haar onverhuld bewonderende blik maakte zijn glimlach plaats voor pure ernst.

‘Je bent mooi Elvira. Wist je dat?’ In de lucht tekende hij met zijn handen het silhouet van haar figuur. Met gesloten ogen schudde ze haar hoofd. Neen. Hij tilde haar kin op en draaide haar gezicht naar zich toe alsof hij haar wilde kussen. Hij boog zich voorover, maar uitsluitend om te zien hoe ze haar ogen weer opende.

‘Ik zou graag willen dat je als model poseert voor een beeld dat ik wil maken.’

‘Ben je gek geworden?’

Zoiets zeg je vast tegen alle vrouwen. Dat weet ik heus wel. En dat weet jij ook. Maar toch spelen we dit spel. Ze deed een stap achteruit

in een poging haar tegenstrijdige verlangens te ordenen en een afwijzing te kunnen formuleren.

‘Ik meen het. Het kan een prachtig beeld worden waarmee ik op mijn tentoonstelling volgende week goede sier zal maken. Mag ik je eens goed bekijken?’

‘Hou op, Martin, je bent niet helemaal nuchter.’

‘Voldoende nuchter om jou te kunnen boetsen. Neen, ik heb geen bijbedoelingen. Toen je je gisteren op het strand achter de rietkraag omkleedde, heb ik naar je gekeken met de ogen van een kunstenaar. Je deed je schoenen uit en liet je rok vallen. Heel langzaam. Je trok je blouse over je hoofd terwijl de wind met je onderjurk speelde die je lijf streelde. Je maakte je beha los en bevrijdde je borsten. Mijn adem stakte toen ik je daar naakt zag staan in al die kleurenpracht. Door de sluier van je haar toen je je voorover boog en je je handdoek oppakte, zag ik de zee, de lucht, het zand. Wat een schoonheid. Net zoals ik nu door je jurk heen je lichaam zie – en denk: *een beeld*. Meer niet. Alles wat mooi is hoef ik niet te bezitten. Voor mij is het genoeg om te aanschouwen. Bezit is een virus dat de wereld verziekt. Ik kan verrukt zijn door de schoonheid van een landschap, maar ik hoef er daarom geen eigenaar van te zijn, geen bloemen te plukken, geen seks te hebben met vrouwen. Kom, trek die mooie jurk uit, dan wordt die niet vuil. Ik wil je wel helpen met je rits, maar ik zit onder de klei.’

Hij bekeek zijn handen van alle kanten. Hulpeloos als een kind haalde hij zijn schouders op, hief zijn handen om ze haar te tonen en zij kon alleen maar lachen.

‘Wat als er iemand binnenkomt?’ vroeg ze angstig en ving haar jurk op voor die op de grond viel.

‘Zou dat iets uitmaken? Je bent een prachtvrouw, Elvira, je verdient het om bekeken te worden.’ Hij keek naar haar van opzij en volgde met zijn ogen de lijnen van haar lichaam. Hij maakte aanstalten haar te helpen met haar beha, maar ze deed een stap opzij, aarzelde nog steeds.

‘Echt, Martin, als ik hiermee instem, mag je aan niemand vertellen dat ik model voor je heb gestaan. Mijn gezicht moet onherkenbaar zijn. Beloof het me. Mijn man mag niet ...’

‘Je man zou je waarschijnlijk op een andere manier gaan zien, wellicht je schoonheid opnieuw ontdekken als deze zich in een andere

vorm en vanuit een ander perspectief openbaarde.’

Ze dacht na over zijn woorden, luisterde naar de toon van zijn stem en zocht naar een teken van ironie. Maar hij meende wat hij zei.

‘Lars? Die ziet mij niet eens staan. Die pakt zijn kop koffie en gaat achter zijn pc zitten. En als hij al bij mij aan de keukentafel blijft zitten, dan praat hij doorgaans in zijn gsm met iemand anders. Ik besta niet voor hem. Ben onzichtbaar. Ik ben een deel van het meubilair zoals een boekenrek, een slaapbank of een archiefkast. Ik ben echtgenote Elvira, meer niet.’

Boos maakte ze haar beha los en zocht naar een enigszins schoon plekje waar ze haar kleren kon neerleggen. Hij ging haar voor naar een zijkamertje dat dienstdeed als kantoor. De blauwe manchesterstof van de rugleuning van zijn stoel was grijs geworden door het stof en op de tafel ernaast lagen bonnetjes, facturen en terracottategels met monsters van glazuur tussen blikken kleurenpoeder, een afgekloven potlood en enkele lege mokken met oude koffievlekken. In een blauwe glazen vaas had iemand een bos veldbloemen gezet. Ik hoef geen bloemen te plukken, had hij gezegd. Blijkbaar dacht iemand daar anders over. Ze lachte inwendig, legde haar kleren in een hoopje op tafel en deed haar schoenen uit.

‘Dat ook,’ zei hij en wees naar haar slipje.

‘Nee, dat meen je niet.’

Tegelijkertijd ergerde het haar dat hij haar versleten grauwe ka-toenen onderbroek met het slappe elastiek te zien kreeg, terwijl thuis haar lade uitpuilde van liefdesdromen in zijde en kant. Maar wie had dit nu kunnen voorzien?

‘Doe maar wat jij wilt. Ik ga sowieso een beeld van jouw wonder-schone vrouwenlijf maken – naakt uiteraard, ontspannen, moederlijk en uitnodigend. Het wordt óf een authentieke weergave, van hoe je er in werkelijkheid uitziet, óf ook een beetje mijn fantasie over jou. Voor de niet ingewijde maakt het niets uit, het blijft het beeld van een naakte vrouw. Maar wij, jij en ik, zullen altijd weten dat ik niet jou boetseerde, Elvira, maar een fantasie. Zelf denk ik niet dat mijn droombeeld je helemaal recht zal doen.’

Hij liet zijn blik rusten op haar ronde volle borsten.

‘Zo onwaarschijnlijk mooi.’

Ze verborg haar borsten achter haar handen, tilde ze iets op en bestudeerde de bovenkant. ‘De linker hangt een beetje lager omdat ik links borstvoeding heb gegeven, zo had ik altijd mijn rechterarm vrij om andere dingen te doen. Je weet wel, terwijl je staand de baby voedt, geef je met je andere hand de planten water, maak je het eten klaar of ruim je de rommel op.’

Ze beet op haar onderlip en keek hem aan.

‘Allemachtig, wat ben je mooi. Oorspronkelijk. Zo aard. De vrouw die haar strakke jeugdige lijf opoffert om het kind dat ze gebaard heeft te beschermen en te voeden. Een lichaam dat uit liefde wordt gebruikt en daardoor getekend, krijgt een veredelde glans. Dat is nu eens verdomd goed uitgedrukt. Sta stil, ja precies daar waar je nu staat voor het raam. Verdomme Elvira, wat ben je mooi. Laat je haar los over één borst hangen. Laat die andere tepel en de donkere tepelhof goed zien en wind het uiteinde van je haar rond je pols, alsof je met je spel het kind in jezelf wilt vermaken. Nu glimlach je. Ik wist dat je dit diep van binnen eigenlijk wel wilde’, voegde hij eraan toe nadat ze ook haar laatste kledingstuk had laten vallen.

Het regende niet meer toen Elvira zich over het grindpad naar huis haastte. Nuchter nu en misschien met iets van berouw. Neen, ze wilde geen slecht geweten hebben. Martin was een vakman. Waar moest ze dan spijt van hebben? Er was niets gebeurd. Hij had haar niet aangeraakt, zelfs niet toen ze afscheid hadden genomen. Met zijn vingers tegen zijn mond had hij een kusje in haar richting geblazen alsof het een zeepbel was, en zij had het met getuite lippen opgevangen. Niets meer. Maar met zijn ogen had hij haar bemind, in het welwillende avondlicht was elke onvolmaaktheid en elk vlekje of rimpeltje van haar lijf dat zichtbaar was geweest, door hem bewonderd en bevestigd. Lichamelijk voelde ze zich nu een ander mens. Ze liep meer rechtop, haar voeten huppelden langs de strandweide die bedekt was met het pluisjehaar van uitgebloeiende veldanemonen. Het slangenkruid bloeide aan de rand van de greppel waar de bloemen de zwakke stralen opvingen van de avondzon die tussen de wolken naar beneden vielen. Een zee felrode klaprozen, frisgroene zwaluw-wortel met witte knoppen en verder weg langs de oever, onder de

door de wind gekromde boomstammen, op hun stengels de ranke witte boslelies. De strandweide spatte als een vuurwerk van kleuren uiteen en vulde haar met immense blijheid. Ze had dezelfde weg terug genomen als toen ze met het versgebakken brood, gewikkeld in een blauwruiten handdoek, vertrokken was en toch zag alles er nu heel anders uit. Het uitzicht over zee was zo betoverend dat ze wel even moest blijven stilstaan om al dat moois in te ademen en het een deel te laten worden van de magische ervaring eerder deze avond. Ze voelde zich bevrijd en vervuld van liefde voor alles en iedereen.

Geknerp van fietsbanden op het grindpad deed haar opschrikken. Maar toen ze de bocht om liep, was er niets te zien. Stel je voor dat het iemand was die ze kende. Iemand die haar zou vragen waar ze geweest was. Dat wilde ze echt niet. Zelfs al was er helemaal niets gebeurd, toch wilde ze niet dat er vraagtekens werden gesteld bij haar positieve ervaring van deze avond of deze kapot zou worden gemaakt door triviaal gekeuvel met een buitenstaander. Het was een soort heilige ontmoeting geweest en een geheim. Net zoals de niet uitgesproken woorden tijdens de reünie van hun school zo'n half jaar geleden, nog voordat Elvira Lars had overgehaald om een vakantiehuisje in Sysne te huren.

Martin en zij hadden elkaar daar opnieuw ontmoet, na vijftientig jaar, een ontmoeting waarbij verleden en heden in een ogenblik van plotselinge nabijheid waren samengevallen. Martin was haar grote jeugdliefde geweest. Als je je ooit volledig aan elkaar hebt overgegeven, ontstaat er in je verbeelding iets wat je altijd maar weer doet denken aan de gespeelde spelletjes van weleer. Misschien bij gebrek aan nieuwe belevenissen. In haar leven met Lars had erotiek moeten wijken voor politiek. Misschien was het de muziek van toen die bij de reünie haar gevoelens weer aan het dansen had gebracht. Wijn en nostalgie zijn een levensgevaarlijke combinatie. Misschien was het de geur van zijn leren jas geweest, van de tabak en het frisgewassen katoenen hemd. Zijn lichaamsgeur, die haar zo bekende geur die ogenblikkelijk lust oproep. Hij was langzamer gaan dansen tot hij, zonder haar handen of blik los te laten, stil was blijven staan. Roerloos. Hij had haar intens aangekeken en haar in zijn glanzende grijze ogen meegezogen, als golven op een slaperige zee waar tijd niet bestond. Ze had de blikken van andere

oud-leerlingen in haar rug gevoeld, het gefluister en gegiechel gehoord en zich gehaast tegen hem te zeggen: ik houd van mijn man. En hij had gelachen om die plotse verlegenheid, een zachte, vriendelijke lach, waarna hij de dans weer had ingezet. Eigenlijk was er niets gebeurd. Of misschien juist *wel*? Waarom had ze zich moeten verdedigen? Ik houd van mijn man. Was dat niet juist onthullend geweest? De behoefte om onmiddellijk aan te geven waar haar grens lag?

Het geknorp van de fiets op het grind kwam naderbij. Elvira verliet het pad en kroop achter een meidoornstruik. De scherpe stekels van een tak prikten in de huid van haar blote benen, maar ze verroerde zich niet toen de fietser voorbijreed. Het was Sten Åkerblom, de doodgraver. Hij draaide zijn hoofd niet eens om en keek niet in haar richting. Hij tuurde over de veranderlijke zee. Misschien was hij net als zij verrukt over de schoonheid van de natuur. Hij fietste naar het meest oostelijke punt van het strand en stapte af bij het Tsjernobylmonument, waar door talloze mensen een steen was neergelegd in de hoop zo in de toekomst zich zulke ongelukken niet meer zouden voordoen. Zorgvuldig zocht hij op het strand een platte kei uit en met een vanzelfsprekend geloof in de oude traditie voegde hij zijn steen toe aan de stapel stenen, waarna hij verder reed, de avondbries dansend door zijn dikke bruine haar.

Voor het huisje stond de auto van Lars. Elvira schrok. Dit paste beslist niet bij haar dagdromerij. Ze had hem niet zo vroeg thuis verwacht. Langzaam liep ze naar hem toe. Zou hij merken dat - in de ogen van een ander - deze pop in een vlinder was veranderd?

‘Waar ben jij geweest?’ vroeg hij zonder enige echte belangstelling. Hij keek haar niet eens aan toen ze elkaar bij de dennen tegenkwamen. Rond zijn hoofd zoemde een paardenvlieg die al zijn aandacht in beslag nam. Hij zwaaide met zijn armen in de lucht en sloeg de vlieg tegen zijn voorhoofd dood. Het insect liet een bloedvlek na, vlak onder zijn haargrens.

‘Ik heb langs het strand gewandeld. Het is er zo mooi en fris na de regen.’

Een halve waarheid. Niet direct een leugen, eerder een dwaalspoor. Maar wat niet wordt uitgesproken is wellicht een groter bedrog dan

een zuiver verzinsel. Waarom kon ze niet gewoon de waarheid zeggen? Ik ben bij Martin en Susanne langs geweest met een brood. Martin was thuis. Als reactie zou Lars vermoedelijk slechts mompelend hebben geknikt. Of zou hij aan haar toon hebben gehoord dat er meer achter zat? Ze was bang van wel. Maar eigenlijk viel er niets te verbergen. Er was immers niets gebeurd. Niets dat met woorden viel uit te leggen. Alles was slechts gevoel, ver van woorden verwijderd, verscholen in blikken en het kneden van klei.

‘Wat eten we vanavond?’

‘Ja, wat eten we? Wat had *jij* gedacht?’

‘Verdomme, Elvira, begin nu niet weer. Ik ben moe. Jij hebt de hele dag tijd gehad om inkopen te doen en iets klaar te maken. Wat is die vlek daar op je hals? Nee, daar onder je kin?’

‘Op mijn hals?’ Ze voelde met haar vingers en bekeek de opgedroogde korreltjes klei in de palm van haar hand. Ze glimlachte.

‘Geen idee. Toverpoeder misschien. Dat spul dat heksen in prinsessen verandert.’

Ze trok een gek gezicht om te laten zien hoe ze er voor die verandering had uitgezien. Maar hij was niet in de stemming voor sprookjes, keek haar vermoeid aan en liep naar de voordeur met de krant onder zijn arm.